

U S T A V
BOSANSKO-PODRINJSKOG KANTONA GORAŽDE
- Precišćeni tekst -

Komisija za ustavna pitanja Skupštine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde na sjednici održanoj dana 30. juna 1998. godine, utvrdila je precišćeni tekst Ustava Bosansko-podrinjskog kantona Goražde

Precišćeni tekst Ustava Bosansko-podrinjskog kantona Goražde obuhvata: Ustav Bosansko-podrinjskog kantona Goražde /"Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde", broj: 5/97, Amandmane I-IV na Ustav Bosansko-podrinjskog kantona Goražde /"Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde", broj: 6/97 i Amandmane V-XVII na Ustav Bosansko-podrinjskog kantona Goražde", ("Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde", broj: 6/98)

Predsjednik komisije za ustavna pitanja Skupštine Bosansko podrinjskog kantona Goražde, Hilmo Vucinic

Broj: 01-5862-87/98 30. juna 1998. godine Goražde

Predsjednik komisije za ustavna pitanja Skupštine Bosansko podrinjskog kantona Goražde, Hilmo Vucinic, s.r.

U S T A V
BOSANSKO-PODRINJSKOG KANTONA GORAŽDE
- Precišćeni tekst -

I - OPŠTE ODREDBE

Clan 1.

Ovim Ustavom uređuje se organizacija i status Bosansko-podrinjskog kantona Goražde /dalje: Kanton/, njegove nadležnosti i struktura vlasti.

Clan 2.

Uspostavljanje Kantona

Bosansko-podrinjski kanton Goražde je federalna jedinica Federacije Bosne i Hercegovine /dalje: Federacija/.

Područje Općine Goražde i dijelovi općina Foca, Pale, Rogatica i Kalinovik, koja su izvršena razgranicenjem entiteta u Bosni i Hercegovini pripali Federaciji Bosne i Hercegovine, organizira se kao Kanton u skladu sa Ustavom Federacije i ovim Ustavom.

Clan 3.

Sastav svih organa u Kantonu i općinama Kantona mora odražavati nacionalnu strukturu stanovništva, Kantona odnosno općine, ukoliko Ustavom Federacije nije drugačije utvrđeno.

Clan 4.

Bošnjaci i Hrvati, kao konstitutivni narodi, zajedno sa ostalima i građani Kantona ostvaruju svoja suverena prava u Federaciji i Kantonu, u skladu sa Ustavom Federacije i ovim Ustavom.

Clan 5.

Teritorij Kantona

Teritorij Kantona obuhvata općine: Goražde, Foca i Pale čija su područja utvrđena Zakonom Federacije.

U slučaju izmjena teritorija Kantona odvajanjem dijelova teritorije radi pripajanja drugim kantonima ili pripajanje drugih kantona ovom Kantonu, Skupština Kantona daje svoje prethodno mišljenje, a radi njegove potvrde može zatražiti i lično izjašnjavanje građana sa područja Kantona na neki od propisanih načina.

Član 6.

Naziv sjedište Kantona

Službeni naziv Kantona je: Bosansko-podrinjski kanton Goražde.
Sjedište Kantona je u Goraždu.

Član 7.

Službena obilježja Kantona

Kanton ima grb, zastavu, pečat i himnu /Svecana pjesma/ kao i druga službena obilježja o kojima odluci Skupština Kantona. O službenim obilježjima Kantona Skupština će donijeti poseban propis. Službena obilježja Kantona upotrebljavat će se samostalno ili zajedno sa službenim obilježjima Bosne i Hercegovine i Federacije, kako je to određeno njihovim propisima i propisima Kantona.

Član 8.

Službeni jezici Kantona su bosanski i hrvatski jezik. Službeno pismo latinica.
Ostali jezici se mogu koristiti kao sredstvo komunikacije i nastave.

II - ZAŠTITA LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA

Član 9.

Kanton će osigurati primjenu najvišeg nivoa međunarodno priznatih prava i sloboda utvrđenih Ustavom Bosne i Hercegovine, Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine i dokumentima navedenim u aneksu Ustava Federacije.

Skupština Kantona ili bilo koji drugi organ Kantona ne mogu reducirati ljudska prava i slobode utvrdene aktima iz prethodnog stava. Oni su dužni u donošenju propisa i njihovoj primjeni posebno voditi računa o efektima koje ti propisi mogu imati ili imaju u oblasti ljudskih prava i sloboda.

Član 10.

Skupština Kantona će obezbijediti donošenje takvih propisa kojima će se u prvom redu zaštititi utvrđena ljudska prava i slobode, te uvesti efikasni instrumenti te zaštite.

Organi vlasti u Kantonu prilikom izvršavanja propisa su obavezni onemogućiti svako narušavanje ljudskih prava i sloboda, te preduzeti sve potrebne mjere, iz svoje nadležnosti, radi njihove potpune zaštite. Ovo se posebno odnosi na policijske snage koje će efikasnim preventivnim i operativnim radom obezbijediti punu licnu i imovinsku sigurnost svakog građanina.

Član 11.

Kanton posebno preduzima mjere za ostvarivanje prava svih izbjeglica i raseljenih lica na slobodan povratak u prebivališta iz kojih su prognani, na povrat sve imovine oduzete u toku etnickog progona,

kao i nadoknadu sve imovine koja im ne može biti vraćena.

Clan 12.

Komisija za ljudska prava

Radi zaštite ljudskih prava i sloboda i kontrole rada svih organa vlasti u Kantonu u ovoj oblasti, Skupština Kantona obrazuje posebnu komisiju za ljudska prava.

Broj članova, način njihovog imenovanja, te nadležnosti Komisije iz prethodnog stava utvrđuje se posebnim propisom Kantona.

Clan 13.

Saradnja sa ombudsmenom i međunarodnim organizacijama

Skupština Kantona i drugi organi vlasti su obavezni pružiti ombudsmenu Bosne i Hercegovine, ombudsmenu Federacije i svim međunarodnim posmatrackim tijelima za ljudska prava svu pomoć u vršenju njihovih funkcija na području Kantona.

U okviru pomoći iz prethodnog stava organi Kantona će naročito:

a/ staviti na uvid sve službene dokumente uključujući i one tajnog karaktera, te sudske i upravne spise;

b/ osigurati saradnju svake osobe i svakog službenika u davanju potrebnih informacija i podataka;

c/ osigurati pristup i kontrolu na svim mjestima gdje su osobe lišene slobode zatvorene ili gdje rade;

d/ omogućiti prisustvo sudskim i upravnim postupcima, kao i sastancima organa.

Nalazi i izvještaji tijela iz stava 1. ovog člana će se razmatrati u nadležnim organima po hitnom postupku, te će na osnovu toga biti preduzimate odgovarajuće mjere gdje to bude potrebno.

Clan 14.

Zaštita invalida i porodica poginulih boraca

Kanton u skladu sa Zakonom Federacije i Kantona, preduzima mjere na ostvarivanju prava i zaštite invalida i boraca domovinskog rata i članova porodica poginulih boraca.

III - NADLEŽNOSTI KANTONA

Clan 15.

Određivanje nadležnosti

Kanton ima nadležnosti utvrđene Ustavom Federacije i ovim Ustavom.

U slučaju potrebe za tumačenjem, nadležnosti Kantona utvrđene ovim Ustavom će biti tumačene u korist Kantona, po principu pretpostavljene nadležnosti, a pojedinačno spomenuta ovlaštenja u ovom Ustavu se neće tumačiti kao bilo kakva ograničenja općih nadležnosti Kantona.

Clan 16.

Isključive nadležnosti

U okviru svojih isključivih nadležnosti Kanton je nadležan za:

a/ uspostavljanje i nadziranje policijskih snaga;

b/ utvrđivanje obrazovne politike, uključujući donošenje propisa u obrazovanju i osiguranje obrazovanja;

c/ utvrđivanje i provođenje kulturne politike;

d/ utvrđivanje stambene politike, uključujući i donošenje propisa koji se tiču uređivanja i izgradnje stambenih objekata;

e/ utvrđivanje politike koja se tiče regulisanja i osiguravanja javnih službi;

f/ donošenje propisa o korištenju lokalnog zemljišta, uključujući i zoniranje;
g/ donošenje propisa o unapređivanju lokalnog poslovanja i dobrotvornih aktivnosti;
h/ donošenje propisa o lokalnim postrojenjima za proizvodnju energije i osiguranje njihove dostupnosti;
i/ utvrđivanje politike u vezi sa osiguranjem radija i televizije, uključujući donošenje propisa o osiguranju njihovog rada i izgradnji;
j/ provođenje socijalne politike i uspostava službi socijalne zaštite;
k/ stvaranje i primjena politike turizma i razvoj turističkih resursa;
l/ finansiranje delatnosti kantonalne vlasti ili delatnosti pod pokroviteljstvom kantonalne vlasti /agencija/ oporezivanjem, zaduživanjem ili drugim sredstvima;
m/ donošenje odluka, u okviru utvrđene ekonomske politike, za podsticanje privrednog i društvenog razvoja;
n/ donošenje propisa o lokalnoj samoupravi.

Clan 17.

Zajednicke nadležnosti sa Federacijom
Kanton zajedno sa Federacijom, samostalno ili u koordinaciji sa federalnom vlasti vrši sljedece nadležnosti:

a/ jamcenje i provodenje ljudskih prava;
b/ zdravstvo;
c/ politika zaštite covjekove okoline;
d/ komunikacijska i transportna infrastruktura u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine;
e/ socijalna politika;
f/ provodenje Zakona i drugih propisa o državljanstvu i putnim ispravama državljana Bosne i Hercegovine sa teritorije Federacije, i o boravku i kretanju stranaca;
g/ turizam, i
h/ korištenje prirodnih bogatstava.

Clan 18.

Vršenje nadležnosti

Svoje nadležnosti Kanton izvršava donošenjem sopstvenih propisa i primjenom propisa Bosne i Hercegovine i Federacije.

Nadležnosti iz clana 17. ovog Ustava /zajednicke nadležnosti/ Kanton vrši u obimu dogovorenom sa federalnom vlasti. U slucaju da takav dogovor ne postoji, te nadležnosti ce Kanton vršiti cjelovito i samostalno.

Clan 19.

Prenošenje nadležnosti

Svoje nadležnosti iz oblasti obrazovanja, kulture, turizma, lokalnog poslovanja i dobrotvornih aktivnosti, radija i televizije Kanton može prenositi na općine u svom sastavu. Sve nadležnosti ce se obavezno prenositi na one općine u kojima vecinsko stanovništvo prema nacionalnoj strukturi nije stanovništvo koje cini vecinu i na podrucju cijelog kantona

Kanton može neke od svojih nadležnosti prenijeti i na federalne vlasti ukoliko bi se na taj način obezbijedilo njihovo efikasnije i racionalnije vršenje.

Odluku o prenošenju nadležnosti u smislu ovog claha donosi Skupština Kantona.

IV-STRUKTURA VLASTI

A – ZAKONODAVNA VLAST

Clan 20.

Opšta odredba

Zakonodavnu vlast u Kantonu vrši Skupština Kantona /dalje:- Skupština/.

Clan 21.

Sastav Skupštine

Skupština je jednodobno predstavničko tijelo sastavljeno od 31 /tridesetjednog/ poslanika. Poslanici se biraju tajnim glasanjem na neposrednim izborima na cijelom području Kantona.

Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, svojom odlukom utvrdice broj poslanika, srazmjerno broju stanovnika, koje daje svaka od općina u Skupštinu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Prije izbora, svaka registrovana stranka objavljuje izbornu listu kandidata.

Izabrani poslanici Skupštine iz svake stranke su osobe sa vrha liste stranke, prema broju dobijenih glasova. Zamjene za razriješene poslanike vrše se od osoba koje slijede na ostatku liste, u skladu sa Izbornim zakonom.

Prilikom izbora poslanika obezbjeđuje se odgovarajuća zastupljenost predstavnika Bošnjaka, Hrvata i ostalih naroda. proporcionalno nacionalnoj strukturi stanovništva na području Kantona.

Izbor poslanika u Skupštini provodi se skladno federalnim izbornim propisima, s tim. što Izbore raspisuje i sprovodi sama Skupština.

Svaki birac može biti biran za kantonalnog poslanika.

Mandat poslanika u Skupštini traje 2 /dvije/ godine.

Clan 22.

Skupština će biti sazvana, prvi put, najkasnije 10 /deset/ dana nakon objavljenih rezultata izbora;

Clan 23.

Nadležnosti Skupštine

Skupština Kantona;

a/ priprema i dvotrecinskom većinom usvaja Ustav Kantona

b/ donosi zakone i druge propise u okviru izvršavanja nadležnosti Kantona, izuzev propisa koji su ovim Ustavom ili zakonom dati u nadležnost Vladi Kantona;

c/ bira i razrješava predsjednika Kantona skladno Ustavu Federacije, ovom Ustavu i Poslovniku;

d/ smjenjuje predsjednika Kantona u slučajevima utvrđenim Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine;

e/ utvrđuje politiku i donosi program razvoja Kantona;

f/ potvrđuje imenovanje članova Vlade Kantona;

g/ osniva kantonalne i opštinske sudove i utvrđuje njihove nadležnosti;

h/ bira sudije kantonalnih sudova skladno Ustavu Federacije i ovom Ustavu;

i/ usvaja budžet Kantona i donosi zakone o oporezivanju i na drugi način osigurava potrebno finansiranje

j/ bira delegate u Dom naroda Federacije skladno Ustavu Federacije

k/ odlučuje o prenosu ovlaštenja Kantona na općine i Federaciju;

l/ odobrava zaključivanje ugovora i sporazuma u oblasti međunarodnih odnosa i međunarodne saradnje;

m/ provodi istragu skladno ovom ustavu i posebnim propisima

n/ bira predsjedavajućeg, njegovog zamjenika i druge funkcionere Skupštine, u skladu sa Poslovnikom Skupštine;

nj/ donosi poslovnik Skupštine;

o/ vrši i druge poslove utvrdene federalnim propisima, ovim ustavom i kantonalnim propisima.

Clan 24.

Nacin rada Skupštine

Skupština bira predsjedavajućeg i jednog njegovog zamjenika iz reda izabranih poslanika. Predsjedavajući predstavlja Skupštinu, a njegov delokrug rada bliže će biti utvrđen Poslovníkom Skupštine.

Skupština zasjeda javno izuzev u slucajevima kada je to predvideno njenim Poslovníkom. Izvještaji o zasjedanjima i donesem odlukama se objavljuju u sredstvima javnog informisanja. Nacin rada Skupštine bliže se ureduje Poslovníkom.

Clan 25.

Poslanicki imunitet

Protiv poslanika u Skupštini ne može biti pokrenut krivicni postupak ili gradanska parnica, niti on može biti zadržan u pritvoru ili na bilo koji drugl nacin kažnjen zbog iznesenog mišljenja i datog glasa u Skupštini.

Poslanik u Skupštini ne može biti pritvoren niti li šen slobode bez prethodnog odobranja Skupštine.

Clan 26.

Naknada poslanicima Skupštine bice utvrđena Zakonom Kantona i neće se povećavati niti smanjivati tokom izbornog mandata, osim za prilogadavanje troškova života.

Clan 27

Kvorum i nacin odlucivanja u Skupštini

Kvorum postoji ako sjednici Skupštine prisustvuje najmanje 51% /pedesetijedanposto/ od ukupnog broja poslanika.

Kantonalm propisi stupaju na snagu kako jc u njima određeno, ali ne prije nego sto budu objavljem.

Clan 28.

U vršenju svojih nadležnosti Skupština donosi zakone, druge propise, te opšte i pojedinačne akte /dalje: propisi/.

Skupština dvotrecinskom vecinom ukupnog broja poslanika:

a/ priprema i usvaja Ustav Kantona;

b/ priprema i usvaja Ustavni zakon Kantona i amandmane;

c/ donosi Zakon o prenošenju ili delegiranju kantonalne nadležnosti na opštinsku ili federalnu vlast;

d/ smjenjuje predsjedmka Kantona.

Izuzetno, kada se radi o pitanjima vezanim za ostvarivanje posebnih nacionalnih, socijalnih ili drugih interesa određenih grupa gradana. 15% /petnaestposto/ poslanika može zatražiti da se odluka donese dvotrecinskom vecinom ukupnog broja poslanika u Skupštini.

Ostali propisi opšti ili pojedinačni akti se smatraju donesenim ako je za predloženi propis ili opšti i pojedinačni akt glasalo više od polovine prisutnih poslanika.

Clan 29.

Provođenje istrage

Skupština ili njeni odbori mogu provoditi istrage, ne ulazeci u nadležnosti sudske vlasti, radi raspravljanja određenih pitanja koja su se pojavila u odnosima unutar Kantona, a u kojima je uestvovao bilo koji od poslanika, članova odnosno organa ili službi kantonalne vlade, te u tom cilju

pozivati svjedoke i prikupljati druge dokaze.

Postupak provođenja istrage u smislu prethodnog stava uređuje Skupština posebnim propisom.

B. IZVRŠNA VLAST

Clan 30.

Predsjednik Kantona

Izvršnu vlast u Kantonu vrši predsjednik Kantona. On se bira u Skupštini između kandidata koje predlože poslanici, i to, većinom prisutih poslanika.

Nacin i postupak izbora predsjednika Kantona bliže će se utvrditi Poslovníkom Skupštine.

Predsjednik Kantona se bira na period od 2 /dvije/ godine i ne može se na tu funkciju birati više od 2 /dva/ puta uzastopno.

Predsjednik Kantona može biti smijenjen prije isteka mandata na koji je izabran ukoliko je prekršio položenu zakletvu ili na drugi nacin obezvrijedio svoj položaj.

O smjenjivanju odlucuje Skupština dvotrecinskom većinom ukupnog broja poslanika.

Ukoliko mjesto predsjednika ostane upražnjeno, Skupština Kantona će izabrati novog predsjednika u roku od 30 /trideset/ dana racunajući od dana kada je mjesto upražnjeno. U slucaju da predsjednik bude privremeno spriječen da obavlja svoju dužnost, funkciju će vršiti predsjedavajući Skupštine do povratka predsjednika.

Clan 31.

Predsjedniku Kantona izabranom iz reda poslanika Skupštine Kantona prestaje mandat poslanika u Skupštini Kantona.

Clan 32.

Nadležnosti Predsjednika Kantona

Predsjednik Kantona je nadležan za:

a/ imenovanje i smjenjivanje predsjednika Vlade, zamjenika predsjednika Vlade i članova Vlade Kantona, koje potvrđuje Skupština;

b/ predlaganje sudija kantonalnih sudova;

c/ predstavljanje i zastupanje Kantona u zemlji i inostranstvu;

d/ zaključivanje ugovora i drugih akata kojima se preuzimaju prava i obaveze za Kanton, s tim da se za ugovore veće vrijednosti i ugovore iz oblasti međunarodne saradnje mora pribaviti saglasnost Skupštine;

e/ podnošenje zahtjeva Ustavnom sudu Federacije i Ustavom sudu Bosne i Hercegovine;

f/ razmatranje izvještaja ombudsmena i drugih. međunarodnih organizacija za ljudska prava i obezbjeđuje preduzimanje potrebnih mjera u zaštiti ljudskih prava i sloboda;

g/ obezbjeđivanje saradnje sa organima Bosne i Hercegovine i Federacije,

h/ odlučivanje o upotrebi policijskih snaga u posebnim okolnostima kao što su neposredna ratna opasnost, ratno stanje, vanredne situacije izazvane prirodnim ili drugim katastrofama;

i/ predlaganje donošenja propisa iz nadležnosti Skupštine;

j/ predlaganje budžeta Kantona i instrumenata neophodnih za njegovo izvršavanje;

k/ predlaganje mjera ekonomske i razvojne politike Kantona,

l/ potpisuje akte kojim se vrši proglašenje Ustava, zakona /ukaz, uredba ili odluka o proglašenju stava i zakona;

m/ vršenje drugih poslova utvrđenih ovim Ustavom i drugim propisima Kantona.

Clan 33

Vlada Kantona

Vladu Kantona sačinjavaju predsjednik Vlade, zamjenik predsjednika Vlade i ministri koji rukovode određenim resorima i ministri bez portfelja /resora/, čiji se broj utvrđuje Zakonom o Vladi.

Predsjednika Vlade zamjenika predsjednika Vlade i ministre u Vladi imenuje predsjednik kantona, a imenovanje potvrđuje Skupština većinom glasova.

Zamjenik predsjednika Vlade imenuje se iz reda ministara.

Sastav Vlade mora odražavati nacionalni sastav stanovništva na području Kantona, s tim da se obavezno osigurava zastupljenost Bošnjaka i Hrvata kao konstitutivnih naroda.

Radom Vlade rukovodi predsjednik Vlade.

Član 34.

Skupština može izglasati nepovjerenje Vladi.

Član 35.

Nadležnosti Vlade

Vlada je nadležna za:

a/ provođenje kantonalne politike i izvršavanje kantonalnih zakona, izvršavanje odluka svakog kantonalnog ili federalnog suda i vršenje svake druge nadležnosti povjerene Kantonu od federalne vlasti;

b/ pripremu prijedloga budžeta koji odobrava Skupština;

c/ osiguranje saradnje sa ombudsmenom;

d/ nadzor nad istragom i krivičnim gonjenjem u vezi sa kršenjem kantonalnih zakona, kao i nad kantonalom policijom;

e/ izvršavanje drugih nadležnosti utvrđenih zakonom i ovim Ustavom;

f/ osiguranje da nacionalna struktura policije odražava nacionalnu strukturu stanovništva Kantona, s tim da nacionalna struktura policije svake općine mora odražavati nacionalnu strukturu stanovništva te općine.

Nadležnosti Vlade, predsjednika Vlade i zamjenika predsjednika Vlade i pojedinih ministarstava, kao i druga pitanja od značaja za organizaciju i funkcionisanje kantonalne uprave uređuje Skupština posebnim propisom.

Član 36.

U izuzetnim slučajevima, za vrijeme trajanja opasnosti za zemlju i Kanton i kada postoji objektivna nemogućnost da se sazove Skupština, Vlada je ovlaštena da donosi propise iz nadležnosti Skupštine, koji su od vitalnog interesa za Kanton. Ovim propisima ne mogu se derogirati prava i slobode utvrđene Ustavom Federacije, ovim Ustavom i drugim propisima.

Propis donesen u skladu sa prethodnim stavom prestaje da važi čim prestanu okolnosti zbog kojih Skupština nije bila u mogućnosti da se sastane, a najkasnije 30 dana nakon njegovog objavljivanja.

Član 37.

Imunitet

Predsjednik Kantona i članovi Vlade Kantona ne mogu biti krivično gonjeni niti odgovorni u građanskoj parnici za radnje učinjene u obavljanju svojih funkcija. Oni ne mogu biti lišeni slobode ili pritvoreni bez prethodnog odobrenja Skupštine.

C. KANTONALNO SUDSTVO

Član 38.

Osnivanje i nadležnosti

Sudsku vlast u Kantonu vrše kantonalni i općinski sudovi. Kantonalni sudovi osnivaju se zakonom Kantona.

Clan 39.

Sudska vlast u Kantonu je samostalna i nezavisna i vrši se na osnovu ustava Federacije, zakona Federacije i Kantona i ovog Ustava.

Clan 40.

Sudovi u Kantonu osiguravaju jednak položaj svim stranama u sudskim postupcima. Svi sudski postupci su javni, ukoliko za određene izuzetne situacije, zakonom nije drukčije određeno. Sve presude se javno objavljuju.

Clan 41.

Kantonalni sudovi nadležni su da:

- a/ odlučuju po žalbama na odluke, općinskih sudova,
- b/ odlučuju o stvarima koje ne spadaju u nadležnost općinskih sudova;
- c/ odlučuju u slučajevima utvrđenim ovim Ustavom;
- d/ vrše i druge nadležnosti u skladu sa Zakonom.

Clan 42.

Odluke Kantonalnih sudova donesene po žalbama na odluke općinskih sudova su konačne i obavezujuće, osim ako se, radi o pitanjima predviđenim Ustavom i Zakonom Federacije.

Clan 43.

Jednoobraznost u postupku kao i osnovni principi pravčnosti u postupcima pred svim sudovima uspostavice se Zakonom Federacije.

Skupština može, u skladu sa Zakonom Federacije, propisati dopunska pravila o organizaciji i upravljanju kantonalnim i općinskim sudovima.

U skladu sa pravilima iz prethodnog stava, svaki sud utvrđuje svoju unutrašnju organizaciju i u vezi s tim donosi dopunska pravila.

Clan 44.

Izbor sudija

Broj sudija: utvrđuje se Zakonom Kantona.

Clan 45.

Sudije kantonalnih sudova bira Skupština, iz reda uglednih pravnika, na prijedlog predsjednika Kantona.

Kantonalne sudije će biti u službi do navršanih 70 /sedamdeset/ godina života, ukoliko prije toga ne podnesu ostavku ili ne budu simjenjeni konsenzusom sudija Vrhovnog suda Federacije.

Clan 46.

Predsjednika Kantonalnog suda biraju sami sudovi u skladu sa Zakonom.

Clan 47.

Uslovi službe utvrđice se posebnim zakonom Kantona. Primanja sudija i ostale naknade neće biti umanjene tokom vršenja službe sem što će se uskladiti sa porastom troškova života.

Clan 48.

Imunitet

Sudije kantonalnih i opštinskih sudova neće biti krivično gonjeni niti odgovorni u građanskom postuku za bilo koju radnju učinenu u vršenju svoje funkcije.

Clan 49.**D. SAVJETI KANTONA**

Kanton može, zajedno sa drugim kantonima, osnivati savjet kantona u cilju koordiniranja politike i aktivnosti u vezi sa pitanjima od zajedničkog interesa, te u sklopu Savjeta osnivati koordinaciona tijela, komisije i radne grupe radi razmjene informacija i usklađivanja aktivnosti Kantona u izvršavanju njihove nadležnosti ali ne mogu obuhvatati vojne ili političke dogovore.

V - POLOŽAJ OPCINA**Clan 50.****Obrazovanje općina**

Na području Kantona obrazuje se više općina kao jedinica lokalne samouprave skladno Europskoj povelji o lokalnoj samoupravi i propisima Federacije.

Broj i teritorijalni obuhvat općina određuje se zakonom Federacije. U postupku obrazovanja općina obavezno je pribavljati mišljenje građana putem referenduma, na dijelu Kantona koji se želi organizirati u posebnu općinu, u skladu sa Odlukom o jedinstvenim kriterijima za konstituisanje novih općina ili izmjenu granica postojećih općina u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Clan 51.**Nadležnosti općina**

Nadležnosti općina proizilaze iz njihovih statusa kao jedinica lokalne samouprave. Općine mogu imati izvorne nadležnosti utvrđene Ustavom Federacije i nadležnosti koje im prenese Kanton posebnim propisom skladno ovom Ustavu.

Općine na području Kantona mogu imati različite nadležnosti zavisno od globalne politike funkcioniranja i razvoja Kantona, te od ekonomskog, prostornog i drugog položaja pojedinih općina, a naročito:

- a/ osiguranje uslova za poštivanje i zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda u skladu sa Ustavom;
- b/ osiguranje lokalnih potreba stanovništva u oblasti brige o djeci, obrazovanja i vaspitanja, rada i zapošljavanja, socijalne zaštite, kulture i sporta, zaštite životinja i zaštite bilja, ako zakonom ili propisima Kantona nije određeno drugačije;
- c/ vodenje urbanističko-stambene politike od značaja za njen razvoj;
- d/ upravljanje općinskom imovinom;
- e/ obavljanje komunalnih i drugih uslužnih djelatosti te lokalne infrastrukture;
- f/ osiguranje uslova rada lokalnih radio i televizijskih stanica u skladu sa zakonom i propisima Kantona;
- g/ vodenje brige o turističkim resursima općine;

h/ osiguranje korištenja i upravljanja lokalnim građevinskim zemljištem;
i/ osiguranje javnog reda i mira;
j/ i druga pitanja u skladu sa ovim Ustavom i Zakonom.

Clan 52.

Radi obezbjeđivanja efikanosti i jedinstva u funkcionisanju vlasti općine su u vršenju svojih nadležnosti obavezne ostvarivati međusobnu saradnju kao i saradnju sa vlastima Kantona. Općine donose svoj statut kojim se utvrđuje samoupravni položaj općine u skladu sa Ustavom Federacije, ovim Ustavom i kantonalnim zakonodavstvom. Statutom općine utvrđuju se nadležnosti Općinskog vijeća i Općinskog načelnika te postupak izbora predsjedavajućeg Vijeća i Općinskog načelnika.

Clan 53.

Struktura vlasti u općinama

Zakonodavnu vlasti u općinama vrše općinska vijeća. Broj općinskih vijećnika utvrđuje se Statutom općine. Mandat članova Općinskog vijeća je dvije /2/ godine, s tim da mandat prvih članova Općinskog vijeća traje jednu godinu. Općinske vijećnike biraju demokratskim putem biraci na neposrednim i tajnim izborima na cijelom području općine. Svaki birač ima pravo glasati za bilo koju registrovanu stranku. Svaka stranka će dobiti broj vijećničkih mjesta srazmjernom procentu osvojenih, od ukupnog broja važećih glasova.

Clan 54.

Općinsko vijeće:

- a/ Priprema i dvotrecinskom većinom glasova usvaja Statut općine;
- b/ bira općinskog načelnika; i
- c/ usvaja općinski budžet i donosi propise o oporezivanju i na druge načine osigurava potrebno finansiranje koje nisu osigurali kantonalne ili federalna vlast, i
- d/ donosi druge propise u izvršavanju općinskih nadležnosti.

Clan 55.

Općinsko vijeće zasjeda javno, osim u izuzetnim okolnostima predviđenim u svom poslovniku i vodi Zapisnik o donesenim odlukama.

Općinski propisi stupaju na snagu kao što je u njima propisano, ali ne prije nego što budu objavljeni.

Clan 56.

Svaka općina bira općinskog načelnika koga bira općinsko vijeće.

Općinski načelnik vrši tevršnu vlast u općini i nadležan je za:

- a/ provođenje općinske politike, izvršavanje, općinskih propisa, delegiranih ili prenesenih nadležnosti općini od kantonalne i federalne vlasti;
- b/ osiguranje saradnje općinskih službenika sa ombudsmenom;
- c/ staranje o organizaciji općinske uprave i njenom radu;
- d/ rukovođenje radom općinskih službi i općinskih službenika;
- e/ konsultacije za izbor sudlja Općinskog suda;
- f/ imenovanje i smjenjivanje općinskih službenika;
- g/ pripremanje prijedloga koje razmatra općinsko vijeće;
- h/ vršenje drugih nadležnosti utvrđenih zakonom i Statutom općine.

Clan 57.

Sudsku vlast u opcinama vrše općinski sudovi. Ove sudove osniva i finansira Skupština Kantona, stim da se sud može osnovati i za više općina. Sudije općinskih sudova imenuje predsjednik najvišeg kantonalnog suda uz konsultacije za općinskim načelnikom. Svaki općinski sud bira predsjednika tog suda u skladu sa Zakonom.

VI - FINANSIRANJE I IMOVINA KANTONA

Clan 58

Finansiranje Kantona

Finansiranje funkcija Kantona vrši se iz poreza, taksi i doprinosa koje uvodi Skupština. Finansiranje se može vršiti i iz drugih izvora kao što su dotacije Bosne i Hercegovine i Federacije, zaduživanje kod banaka i drugih finansijskih organizacija, donacije i slicno, o čemu odlučuje Skupština posebnim propisom.

Sistem javnih prihoda na području Kantona je jedinstven. Općine ne mogu uvoditi nikakve druge poreze ili druge izvore prihoda, izuzev ako se radi o projektima za čije finansiranje se građani na području općine izjasne posebno putem referendumom. Ostvareni prihodi na području Kantona se raspoređuju Kantonu i općinama srazmjerno nivou njihovog ostvarivanja na pojedinim općinama, te prema drugim kriterijumima utvrđenim propisom Kantona.

Funkcije Kantona i općine finansiraju se kroz budžet koji donosi Skupština Kantona i Općinsko vijeće skladno propisima Kantona i Federacije.

Clan 59.

Imovina Kantona

Kanton može imati pokretnu i nepokretnu imovinu. Imovinom Kantona smatraju se stvari, prava i novčana sredstva koja su stecena kupovinom ili na drugi način u skladu sa zakonom.

Imovinom Kantona upravlja Skupština. Predsjednik i Vlada Kantona mogu raspolagati imovinom u okviru ovlaštenja koja ni Skupština prenese posebnim propisom.

VII - MEĐUNARODNI ODNOSI

Clan 60.

Uspostavljanje međunarodne saradnje

Kanton može uspostavljati saradnju sa drugim državama, međunarodnim organizacijama i gradovima u inostranstvu, skladno Ustavu Bosne i Hercegovine, Ustavu Federacije i ovom Ustavu. U okviru saradnje iz prethodnog stava Kanton može potpisivati ugovore i druge akte o saradnji.

Clan 61

Ovlaštenje za zaključivanje sporazuma

Zaključivanje sporazuma i drugih akata iz oblasti odnosa sa inostranstvom u nadležnosti je Predsjednika Kantona.

Sporazum i drugi akt iz oblasti međunarodnih odnosa stupa na snagu nakon verifikacije u Skupštini. Sporazumi ili drugi akti međunarodnog karaktera kojima se pruža bespovratna ili besplatna pomoć Kantonu za vršenje njegovih funkcija ne podliježu verifikaciji iz prethodnog stava, ali je predsjednik o tome dužan redovno obavještavati Skupštinu.

VIII - AMANDMANI NA USTAV

Clan 62.

Amandmane na Ustav može predlagati predsjednik Kantona, Vlada Kantona i većina poslanika u Skupštini.

Predloženi amandman na Ustav neće se konačno razmatrati u Skupštini prije isteka roka od 2 /dvije/ sedmice nakon što je prvi put bio podnesen.

Predloženi amandman usvaja se dvotrecinskom većinom poslanika u Skupštini.

Clan 63.

Ukoliko Skupština odbije predloženi amandman, novi amandman o istom pitanju ne može se predložiti prije isteka šest mjeseci od dana kada je amandman odbijen.

Nijednim amandmanom na Ustav ne mogu se ukinuti niti umanjiti nijedno od prava i sloboda utvrđenih u Ustavu Federacije i instrumentima predviđenim u Aneksu Ustava Federacije, niti promijeniti ovaj član Ustava.

IX - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**Clan 64.**

Ovaj Ustav usvaja prelazna Skupština dvotrecinskom većinom ukupnog broja poslanika.

Ovaj Ustav stupa na snagu danom objavljivanja na oglasnoj ploči u sjedištu Kantona a naknadno će se objaviti u službenom glasilu kantona.

Clan 65.

Do izbora Skupštine Kantona skladno ovom Ustavu njene funkcije će vršiti Prelazna Skupština Kantona.

Prelazna Skupština se formira tako da svako općinsko vijeće u prelaznom periodu /općine naznačene u članu 5. ovog Ustava/ izabere po 5 /pet/ odbornika, u skladu sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine.

Kod izbora odbornika općina u Prelaznu Skupštinu Kantona mora se voditi računa da njihova struktura u pogledu stranačke pripadnosti odgovara rezultatima izbora iz 1990. godine.

Prva sjednica Prelazne Skupštine održava se nakon organiziranja općina skladno Ustavu Federacije. Ovu sjednicu saziva predsjednik Skupštine Okruga Goraže koji će rukovoditi njenim radom do izbora predsjedavajućeg prelazne Skupštine.

Prelazna Skupština ima sve nadležnosti utvrđene ovim ustavom za Skupštinu Kantona.

Clan 66.

U periodu od izbora Skupštine Kantona, izvršnu vlast će vršiti prelazni Predsjednik Kantona kojega će izabrati Prelazna Skupština skladno članu 30. ovog Ustava.

Prelazni predsjednik će se izabrati po stupanju na snagu ovog Ustava.

Mandat prelaznog predsjednika Kantona u prelaznom periodu se ne računa u ukupno trajanje mandata predsjednika Kantona.

Clan 67.

Predsjednik Kantona će u roku od 10 /deset/ dana predložiti. Prelaznoj Skupštini propise o organizaciji i nadležnostima Vlade i ministarstava Kantona kao i prijedlog za davanje saglasnosti na personalni sastav Vlade.

Clan 68.

Organi uprave i službe Okruga Goražde nastavljaju da rade prema organizaciji i djelokrugu utvrđenim Statutom Okruga i Odlukom o organizaciji i djelokrugu okružnih organa uprave i drugim propisima do donošenja propisa i uspostave funkcije organa iz prethodnog clana, i to u mjeri u kojoj nisu u suprotnosti sa ovim ustavom i propisima Federacije Bosne i Hercegovine, ukoliko zakonom ne bude drukcije utvrđeno.

Javna preduzeca i javne ustanove ciji je osnivač Skupština Okruga i Skupština općine Goražde nastavljaju sa radom kao kantonalna javna preduzeca i javne ustanove.

Clan 69.

Broj i područja općina u sastavu Kantona ce se preispitati nakon provedenih izbora za Skupštinu Kantona kako bi se utvrdila opravdanost obrazovanja novih općina, te donijele neophodne odluke o njihovom obrazovanju, a u skladu sa Odlukom o jedinstvenim kriterijima za konstituisanje novih općina ili izmjenu granica postojećih općina u Federaciji Bosne i Hercegovine

Clan 70.

Do uspostavljanja policijskih snaga skladno ovom Ustavu njihove poslove ce vršiti policija Ministarstva unutrašnjih poslova Federacije - CSB Goražde.

O vršenju ovih poslova i postepenom prelasku policijskih snaga Ministarstva unutrašnjih poslova u policijske snage Kantona Predsjednik Kantona ce se dogovarati sa Vladom Federacije i Ministrom unutrašnjih poslova Federacije.

Clan 71.

Do pocetka rada kantonalnih i općinskih sudova skladno ovom Ustavu njihove funkcije ce vršiti postojeći sudovi uspostavljeni prema zakonima Republike Bosne i Hercegovine.

Nakon stupanja na snagu ovog Ustava, a do pocetka rada kantonalnih i općinskih sudova, sudije ce se birati po prethodno pribavljenoj saglasnosti Prelazne Skupštine.